

Õiguskantsler

Janno Laende
Eesti Laevajuhtide Liit
info@laevajuhid.ee

Teie 02.06.2015 nr

Meie 16.06.2015 nr 6-2/150695/1502705

Lõppvastus Piirang meremehe teenistusraamatu väljaandmisel

Austatud Janno Laende

Küsisite õiguskantsleri hinnangut piirangu kohta, mille tõttu ei anta isikule meremehe teenistusraamatut, kui taotlejal pole ette näidata oma tööandja kinnitust, et ta töötab laeval või siis Eesti Töötukassa kinnitust, et isik otsib tööd merendussektoris. Täpsemalt palusite hinnata, kas [Vabariigi Valitsuse 26.11.2002 määruse nr 361](#) (edaspidi: määrus)¹ § 12 lg 1 on kooskõlas põhiseaduse § 29 lg-ga 1, mis sätestab kutsevabaduse ehk õiguse vabalt valida tegevusala, elukutset ja töökohta. Lisaks viitasite [Rahvusvahelise Tööorganisatsiooni 1958. aasta konventsioonile](#) (edaspidi: konventsioon)², mis reguleerib meremeeste riiklike isikut tõendavate dokumentide väljaandmist.

Õiguskantsler ei leidnud Teie avaldust läbi vaadates siiski, et kõnealune piirang oleks vastuolus põhiseadusega. Seda seetõttu, et määruse järgi nõutavad tõendid aitavad määratleda, kellele tuleb Eestile siduva rahvusvahelise õiguse järgi meremehe teenistusraamat välja anda. Nimelt ei saa meremehe teenistusraamatut anda välja ükskõik kellele, vaid isikutele, keda saab konventsiooni järgi meremeesteks lugeda. Seda aga tehakse kindlaks lähtuvalt isiku töökohast või töösoovist.

Konventsiooni art 2 p 2 järgi tuleb meremehe teenistusraamat anda meremehele (ehk siis meremeheks tuleb lugeda isikut), kes seda taotleb ja a) teenib laeval või b) on registreeritud tööbüroos.³ Määruse § 12 lg 1 sätestab sisuliselt samad tingimused, ainult täpsemalt. Muu hulgas loetakse meremeheks inimesed, kes üksnes soovivad merel töötada ehk tööotsijaks registreerunud isikud. Eesti Töötukassas saab tööotsijaks registreeruda koha peal või [veebis](#)

¹ Vabariigi Valitsus on määruse § 12 lg-s 1 sätestanud, et meremehe teenistusraamatu või meresõidutunnistuse väljaandmise taotlemisel lisab taotleja taotlusele Eesti Töötukassa teatise selle kohta, et taotleja on meremees ning ta on arvele võetud töötuna või tööotsijana, või taotleja tööandja kinnituse selle kohta, et taotleja töötab laeval või asub laevale tööle või praktikale. Määrus on antud [isikut tõendavate dokumentide seaduse](#) § 15 lg 1 alusel.

² Konventsioon [jõustus Eesti Vabariigi suhtes 11.12.1997](#). Teadaolevalt on konventsiooni hiljem küll ajakohastatud ([C185 – Seafarers' Identity Documents Convention \(Revised\), 2003, \(No185\)](#)), kuid tehtud [muudatusi ei ole Eesti Vabariik ratifitseerinud](#). Konventsiooni art 13 p 2 järgi säilitab konventsioon igal juhul jõu oma praegusel kujul ja oma praeguse sisuga nende liikmete suhtes, kes on selle ratifitseerinud, kuid ei ole ratifitseerinud muutvat konventsiooni.

³ „Iga liikmesriik, kelle suhtes käesolev konventsioon on jõus, võib meremehe isikut tõendava dokumendi väljastada igale meremehele, kes on esitanud taotluse sellise dokumendi saamiseks ning kes teenib selle liikmesriigi territooriumil registreeritud laeval või on registreeritud selle riigi territooriumil asuvas tööbüroos.“

[taotlust esitades](#) üldjuhul kahe päevaga.⁴ Töötaja staatusega ei kaasne isiku jaoks üldjuhul muid kohustusi, kui kohustus teatada, kui ta enam tööd ei otsi.⁵

Teadaolevalt puuduvad isikut vähem koormavad alternatiivid, kuidas kooskõlas konventsiooniga „meremeest“ määratleda. Arvestades eelpool toodut, ei näe õiguskantsler määruse § 12 lg-s 1 kutsevabaduse rikkumist.

Austusega

/allkirjastatud digitaalselt/

Ülle Madise

Kristjan Ots 6938441
Kristjan.Ots@oiguskantsler.ee

---

⁴ [Tööturuteenuste ja -toetuste seaduse](#) (TTTS) § 6 lg 4 järgi teeb Eesti Töötukassa otsuse isiku töötajana arvele võtmise või arvelevõtmisest keeldumise kohta hiljemalt teisel tööpäeval nõuetekohase avalduse esitamise päevast arvates. TTTS § 7 lg 2 järgi otsustatakse isiku töötajana arveloleku lõpetamine juhul, kui isiku viimasest pöördumisest Eesti Töötukassasse on möödunud 90 päeva.

⁵ Töötaja teatamiskohustuse sätestab TTTS § 5.